

Επισημο βιβλίο της Ελληνικής Φιλολογικής Συλλογής

Ο

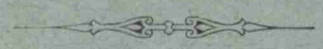
ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

*α' έκδοση
Δ' έκδοση*

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ

373

ΜΑΥΡΟΓΕΝΕΙΟΝ ΒΡΑΒΕΙΟΝ ΑΡΕΤΗΣ

ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΣ

ΥΠΟ

ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΛΕΩΝΙΔΑ Γ. ΜΑΡΑΚΗ

ΙΑΤΡΟΥ

ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΑΠΟΝΟΜΗΣ ΤΟΥ ΒΡΑΒΕΙΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟ Ν' (1910-1911) ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΝ ΕΤΟΣ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

ΕΚ ΤΩΝ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ "Η ΑΝΑΤΟΛΗ,"

1910

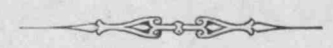
373

ο

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ

ΜΑΥΡΟΓΕΝΕΙΟΝ ΒΡΑΒΕΙΟΝ ΑΡΕΤΗΣ

ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΣ

ΥΠΟ

ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΛΕΩΝΙΔΑ Γ. ΛΙΜΑΡΑΚΗ

ΙΑΤΡΟΥ

ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΑΠΟΝΟΜΗΣ ΤΟΥ ΒΡΑΒΕΙΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟ Ν' (1910-1911) ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΝ ΕΤΟΣ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ
ΕΚ ΤΩΝ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ "Η ΑΝΑΤΟΛΗ",
1910

SISMANOGLIO
MEGALOPOLIS

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ

ΕΚΤΑΚΤΟΣ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

τῆς 12^{ης} Δεκεμβρίου 1910.

Πρωτοστατούσης τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κυρίου **Ἰωακείμ τοῦ Γ'**, παρόντων τῶν σεβασμιωτάτων Συνοδικῶν Ἀρχιερέων, τῶν μελῶν τοῦ Συλλόγου καὶ πλήθους τῶν ἐν ταῖς ἐπιστήμασι καὶ τοῖς γράμμασι καὶ πάσῃ ἄλλῃ κοινωνικῇ δράσει διαπρεπῶν ἐξ ἀμφοτέρων τῶν φύλων, ὁ Πρόεδρος τοῦ Συλλόγου κ. Α. Γ. Λιμαράκης κηρύττει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδρίας πρὸς ἀπονομὴν τοῦ Μαυρογενείου Βραβείου ἀρετῆς καὶ συμφώνως τῷ δωδεκάτῳ ἄρθρῳ τοῦ προγράμματος αὐτοῦ ἀναγινώσκει τὸν πανηγυρικὸν τόνδε λόγον :

Παναγιώτατε Δέσποτα,

φιλάρετε δμήγουρι·

Τὸ πεντηκοστὸν ἀκριβῶς διανύομεν ἔτος, ἀφ' οὔτου τριάς γενναίων ἐν παιδείᾳ καὶ ἀρεταῖς ἀνδρῶν, οἱ ἀείμνηστοι Ἡρ. Βασιάδης, Σπυρίδων Μαυρογένης καὶ Ζ. Παλαιολόγος, συλλαβόντες τὴν ἰδέαν καὶ μετ' ἄλλων ὁμογνωμόνων ἀνδρῶν κοινωνήσαντες ἵδρυσαν τὸν Ἑλληνικὸν τοῦτον Φιλολογικὸν Σύλλογον ἐστὶν καὶ στάδιον, ὅπως ἐν αὐτῷ τῇ πατροφᾷ ἰδίᾳ ἀλλὰ καὶ τῇ θύραθεν σοφία θερμαινόμενοι, προπονούμενοι καὶ ἀγωνιζόμενοι προαγόμεθα εἰς τὸ εἰδέναι καὶ τὴν γνῶσιν πάσης ἐπιστήμης, ἥτοι κατ' ἀρετὴν, διότι «Σωκράτης ἦτο φρονήσεις καὶ ἐπιστήμας εἶναι πάσας τὰς ἀρετάς, ὥσθ' ἅμα συμβαίνειν εἰδέναι τὴν δικαιοσύνην καὶ εἶναι δίκαιον».

Ἐν ταῖς ἀρχαῖς δὲ τοῦ πεντηκοστοῦ τοῦδε ἔτους ὁ υἱὸς ἐνὸς τῶν τριῶν πρω-

θιδρυτῶν, ὁ Ἀλέξανδρος Μαυρογένης, ἐν τῇ αὐτῇ ἐστία καὶ τῷ σταδίῳ, ὅπερ ἡ διάνοια τοῦ πατρὸς ἔστησε, καθίστησιν ἀγῶνα βραβείου ἀρετῆς, ἵνα στεφανῶνται καὶ ἀμείβωνται αἱ κατ' ἀρετὴν πράξεις, καὶ δὴ ἐν τῇ ἐπετείῳ τῆς ἐν τῇ ζωῇ ὀνοματικῆς τοῦ πατρὸς ἑορτῆς.

Οἷα ἡ μεταξὺ τῶν ἔργων πατρὸς καὶ υἱοῦ εὐγενῆς ἀρμονία ἐν τῇ ἀγαθῇ αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους καὶ τῆς κοινωνίας ἐν γένει μερίμνη καὶ οἷα ἀγάπη ἀμφοτέρων πρὸς τὸ ἱερὸν τοῦτο ἴδρυμα, ὅπερ ὁ πατὴρ ἐγέννησε καὶ ἀνέθρεψε, ὁ δὲ υἱὸς ἴσα τῷ πατρὶ ἠγάπησεν!

Διὰ τοῦτο δὴ καὶ ὁ Ἑλλ. Φιλολογικὸς Σύλλογος, εὐγνωμόνως ἀποδεξάμενος τὰ τῆς ἐφορείας καὶ λειτουργίας τούτου τοῦ ἀγῶνος καὶ τὰ μέχρι τῆς σήμερον ἐκ τῶν τοῦ προγράμματος ἐπιτελέσας, συνεκάλεσε κατὰ τὸ 11ον ἄρθρον καὶ τήνδε τὴν ἔκτακτον γενικὴν συνεδρίαν, ὅπως, πρωτοστατούσης τῆς Ἐκκλησίας καὶ παρουσίας ἀπάντων τῶν τοῦ Συλλόγου μελῶν καὶ τοσούτων ἄλλων ἐπὶ παιδείᾳ καὶ ἀρετῇ διακρινόμενων, πανηγυρίσῃ τὰ τε ἐγκαίνια τοῦ ἀγῶνος καὶ τὴν πρώτην αὐτοῦ ἐπιτέλεσιν, καταλλήλῳ δ' ἐγκωμίῳ λόγῳ κοσμήσῃ τὴν ἐπὶ τούτῳ σεμνὴν καὶ τιμίαν ἑορτῆν.

Κατὰ τὸ 12ον ἄρθρον τοῦ προγράμματος ὁ πανηγυρικὸς οὗτος τῷ Προέδρῳ ἀνατίθεται τοῦ Συλλόγου, ἐκ δὲ τούτου ἢ ἐν τῷ Συλλόγῳ διακονία τῇ ἐμῇ ἀσθενείᾳ ἐπέβαλεν ἀναστήναι ἐνώπιον ὑμῶν πρὸς ἐκφώνησιν τοῦ τοιαύτη ἑορτῇ ἐμπρέποντος λόγου.

Τὸ ἔργον βαρὺ καὶ τὰ μάλα δυσχερὲς καὶ δι' ἄλλα μὲν ἄλλα καὶ ἐκ τῆς πρωτοφανείας αὐτοῦ. Ἐπικαλούμενος δ' ὅμως τὴν ἐπιείκειαν τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος καὶ τῆς σεβαστῆς ὀμηγύρεως, θαρρούντως ἐπιλαμβάνομαι τοῦ λόγου, ἀναλογιζόμενος ὅτι ἡ ἐξιστόρησις τῶν κατ' ἀρετὴν, ὅσον καὶ ἂν ἀτέχνως γίνηται, εἶναι ὑπερτέρα πάσης ῥητορικῆς.

Ὁ ἄνθρωπος φύσει πολιτικόν, εἶπεν ὁ μέγας Ἀριστοτέλης. Καὶ ὄντως ἐν κοινωνίᾳ διαβίων οὐ μόνον ζῆ ὡς αὐτῷ προσήκει, ἀλλὰ καὶ μεγαλύνεται καὶ τελειοῦται κατὰ τε τὸ σῶμα καὶ τὴν διάνοιαν καὶ τὸ ἦθος καὶ ἐν τούτῳ κείται ἢ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ εὐδαιμονία αὐτοῦ. Ὅθεν κατ' ἀνάγκην φέρει τὰς ἀπαιτουμένας πρὸς κοινωνικὴν διαβίωσιν ιδιότητας, τὰς ὀριζούσας τὴν ὑπὲρ τοῦ ἐγὼ φροντίδα, ἐν τῷ κύκλῳ ἐν ᾧ ἡ τελειότης καὶ δρᾶσις τοῦ ἐγὼ ἀναγκαῖοι τῇ ὀλότητι, καὶ τὴν ὑπὲρ τοῦ πλησίον καὶ τῆς ὀλότητος ἐνδελεχῆ ἀγάπην, μερίμναν καὶ συναντίληψιν μέχρι ἐνίοτε αὐταπαρνήσεως καὶ αὐτοθυσίας.

Ἄλλ' ἐὰν παρὰ τὴν φιλόσοφον ταύτην ἀριστοτελικὴν βᾶσιν τὸν ἄνθρωπον θέσει πολιτικὸν θεωρήσωμεν καὶ συμφωνοῦντες τῷ Ρουσσῷ τὴν κοινωνίαν ὡσεὶ ἑταιρείαν τινὰ ὁμόρρυθμον ἢ ἑτερόρρυθμον διὰ κοινῆς συμφωνίας συσταθεῖσαν ἀποδεχθῶμεν, πάλιν κατ' ἀνάγκην ἐπιβάλλεται ἡ τήρησις ὑπὸ τῶν συνιστάντων τὴν ἑται-

ρειαν ἀτόμων τῶν ἀπαιτουμένων διὰ τὴν συμβίωσιν ἐνεργειῶν καὶ πράξεων, ὡς ἀνωτέρω ἐξετέθησαν, αἵτινες δὲ ἄλλως κατὰ τὰς θεωρίας ἀρχαίων τε καὶ νεωτέρων διὰ τῆς ἐν τῷ χρόνῳ ἐξελίξεως, τῆς διαλογῆς καὶ τῆς κληρονομικότητος ἐνσαρκοῦνται εἰς δυνάμεις ἐμφύτους, τῆς ἕξεως οὕτως εἰς φύσιν μεταβαλλομένης.

Ἡ τοιαύτη προσήλωσις τῶν δικαίων καὶ τῆς εὐδαιμονίας τοῦ ἐγὼ πρὸς τὰ δίκαια καὶ τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ πλησίον καὶ τῆς κοινωνίας ἐν γένει καὶ ἡ συνειδητὴ ἀντίληψις τῆς ἀναγκαιότητος τῆς τοιαύτης δράσεως μετὰ τῆς ἐπιγενομένης εὐδαίμονος συναισθήσεως ἐκ τῆς γνώσεως ταύτης ἀπαιτεῖ ὑγίαιαν καὶ φυσιολογικὴν κατάστασιν τῶν συνιστάντων τὴν κοινωνίαν ἀτόμων.

Πᾶσα τοῦ ἀνθρώπου ἀτελής πλάσις καὶ νοσηρὰ κατάστασις, ἐκτρέπουσα καὶ ἐκτροχιάζουσα τὴν τοιαύτην δρᾶσιν καὶ ἐνέργειαν, κατ' ἀνάγκην θέλει φέρει ἢ ἀτελεῖ συναίσθησιν καὶ ἐκπλήρωσιν τῶν πρὸς τὸ ἄτομον, τὸν πλησίον καὶ τὴν ὀλότητα καθιζόντων ἢ μερικὴν καὶ ὀλικὴν διαστροφὴν μέχρις ἀντιθέτου καὶ ἀντιστρόφου ἐνεργείας οὐ μόνον πρὸς ἐκμετάλλευσιν ὑπὲρ τῶν νοσηρῶν ὀρέξεων καὶ τῶν παθῶν τοῦ ἐγὼ, τοῦ πλησίον καὶ τῆς κοινωνίας, ἀλλὰ καὶ εἰς μεγαλυτέρας πρὸς αὐτὰ ἀδικίας καὶ κακουργίας.

Ἡ τοιαύτη κατάστασις ταχέως ἐγένετο ἀντιληπτὴ, ταχέως δὲ καὶ παρατηρήθη ὅτι καὶ διὰ τῆς κληρονομικότητος προάγεται καὶ πολλαπλασιάζεται καὶ ὅτι πλεονάζουσα καὶ πλειονοψηφούσα φέρει μοιραίαν τὴν κακοδαιμονίαν καὶ καταστροφὴν τῶν τε ἀτόμων καὶ τῶν κοινωνιῶν. Κατ' ἀνάγκην λοιπὸν ἐπεβλήθη ἢ σκέψις καὶ ἡ ἐξεύρεσις πῶς οὖν δεῖ τὰ ἄτομα ἐν σωματικῇ καὶ ψυχικῇ ὑγιείᾳ παιδεύεσθαι, ἐξασκεῖσθαι, ἐθίζεσθαι καὶ προάγεσθαι, καὶ πῶς καὶ διὰ τίνων μέσων αἱ μὲν ἀτελεῖς φύσεις διορθωθήσονται, αἱ δὲ νοσοῦσαι καὶ ἐκτραπεῖσαι θεραπευθήσονται ἢ ἐξουδετερωθήσονται. Οὕτω δὲ κατενοήθη καὶ ἡ ἀνάγκη τῶν στοιχείων, ὧν ἔργον ἤθελεν εἶναι ἡ περὶ τούτων φροντίς καὶ ἐνέργεια.

Ὡς δ' ἐν τοῖς ζωϊκοῖς ὀργανισμοῖς τὰ συνιστάντα αὐτοὺς ὄργανα καὶ κύτταρα, ὑπὲρ ἑαυτῶν ὡς δοκεῖ τρεφόμενα καὶ λειτουργοῦντα, πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ ὅλου ὀργανισμοῦ συμβάλλονται καὶ ἐργάζονται, ἀλλ' ὑπάρχουσι καὶ κεντρικοὶ παράγοντες, τὸ νευρικὸν σύστημα καὶ ἡ ψυχὴ, ἐφορεύοντα καὶ τονοῦντα τὴν κατὰ μέρος ἐνέργειαν καὶ τὴν πρὸς τὸ ὅλον ταύτης ἀρμονικὴν ῥυθμίσιν, οὕτω καὶ ὁ ἄνθρωπος εἰς κοινωνίαν συνελθὼν διωργανώθη πολιτειακῶς, τῶν ἰσχυροτέρων τὴν διάνοιαν, τὸν λογισμὸν καὶ τὸ εἰδέναι ἐν γένει ταχθέντων ὡς ἐγκέφαλος καὶ ψυχὴ τοῦ κοινωνικοῦ τῶν ἀνθρώπων ὀργανισμοῦ, ἵνα ἐφορεύωσι καὶ κανονίζωσι τὰ τῆς λειτουργίας, τελειώσεως, διαφυλάξεως καὶ διασώσεως τοῦ μεγάλου τούτου κοινωνικοῦ ἀγαθοῦ, «ἔστι γὰρ ψυχὴ πόλεως οὐδὲν ἕτερον ἢ πολιτεία, τοσαύτην δύνανται ἔχουσα ὁσηπερ ἐν σώματι φρόνησις» (Ἰσοκρ. Ἀρεοπαγ. ιδ'). Ἀλλὰ καὶ ἐν τούτῳ παρατηρήθη ὅτι, ὅπως εἰς τοὺς ἀτομικοὺς ὀργανισμούς, οὕτω καὶ εἰς τοὺς κοινωνικοὺς καὶ τὰ κεντρικὰ ταῦτα συστήματα, πολιτεία καὶ ἄρχοντες ὑπόκεινται ὁμοίως εἰς ἀτέ-

λειαν, νόσον και ἐκφύλισιν, αἱ δ' ἐκ τῆς τοιαύτης καταστάσεως κακοδαιμονίαι και καταστροφαι ταχύτεραι και μεγαλύτεραι.

Ἐκ τούτων κατανοεῖται πῶς τὸ ἀπλούστερον τοῦτο ἀγαθόν, τὸ φύσει και ἔξει ἐπιβαλλόμενον και τελειούμενον και ὑπὸ τοῦ λογισμοῦ κατανοούμενον και τὴν εὐδαιμονίαν ἡμῶν ἀποτελοῦν, ἔνεκα τοῦ πεπερασμένου τοῦ ἀνθρώπου καθίσταται δυσχερῆστατον περὶ τε τὴν ἐπιτέλεσιν και τὴν διαφύλαξιν, και διατὶ ἡ ἀνθρωπότης ἐδοκίμασε και εἶδε τὰ κατ' ἀρετὴν ἔργα ὡς μέγα τι και δυσχερῆς και πόνους ἀπαιτοῦντα ἀκάμαντας. Ἐναγωνίως δὲ και ἀχθομένη προσέσχεν ὅπως διὰ ποικίλων θεσμῶν και μεγάλων θυσιῶν ἐκτρέφη και ἐνισχύη τοὺς ποικίλους παράγοντας, ὥστε κεντρικὸν και περιφερικὸν σύστημα, ἄρχοντες δηλονότι και ἀρχόμενοι, ἀρμονικῶς παιδεύονται και τελειοποιῶνται πρὸς τὸν καθόλου προορισμὸν και σκοπόν.

Πρὸς τοῦτο εἰργάσθησαν και ἐργάζονται πάντα τὰ ἔθνη, αἱ κοινωνίαι και φυλαὶ διὰ τῶν θεσμῶν τῆς θρησκείας, τῆς οικογενειακῆς, σχολικῆς και πολιτειακῆς ἀγωγῆς και τῶν νόμων τῆς πολιτείας, πᾶσα δὲ γνῶσις και ἐπιστήμη και ἄλλοι φιλόσοφοι θεσμοὶ συνελικροῦσι καθοδηγοῦντες τὸν ἀνθρώπον μέχρι θανάτου, καθότι, και τοῦ εἶδέναι ἐμπεδωθέντος, ποικίλαι περιστάσεις, δοκιμασίαι και νοσήματα ἐκτρέπουσι τοῦτον και ἐκτροχιάζουσιν.

Ἄλλὰ και ἐν τῇ κατ' ἐξοχὴν ταύτῃ κοινωνικῇ ὀργανώσει και δράσει διεκρίθη ἡ μεγάλη τῆς ἀρχαιότητος τῶν προγόνων γενεά, τελείως τὰ τῆς ἀρετῆς καθορίσασα και ἐξευροῦσα τὸ γενικὸν διὰ τὴν ἀνθρωπότητα σύστημα και τὸν τρόπον δι' οὗ ὁ ἀνθρώπος και ὡς ἀρχῶν και ιδιώτης παιδευόμενος και ἀσκούμενος κατὰ τὸ σῶμα και τὴν ψυχὴν προάγεται τελειούμενος πρὸς παραγωγὴν τῶν τελείων ἐναρέτων τύπων ἐν τε τῇ ἀντιλήψει και τῇ ἐξασκήσει τῶν κατ' ἀρετὴν ἔργων και τῇ ἐφορεία και ἐξυψώσει αὐτῶν, τούτους δὲ καλοὺς ἀγαθοὺς ὠνόμαζεν.

Κατὰ τοὺς μυθικοὺς χρόνους και τοὺς πρώτους ἱστορικοὺς ἀνευρίσκομεν, ὥσπερ και παρὰ πᾶσι τοῖς λαοῖς, ἐν τοῖς ἄλλοις θεσμοῖς προέχουσιν τὴν θρησκείαν ἐν τε τῇ παιδεύσει και τῇ διενεργείᾳ τῶν κατ' ἀρετὴν και ἐν τῇ προλήψει και τῇ τιμωρίᾳ παντὸς ἀμαρτήματος οὐ μόνον ἐν Ἄδου ἀλλ' ἀναποφεύκτως και ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, και δὴ εἰς γενεὰς γενεῶν. Καὶ ἐν ταῖς διεθνήσιν ἔτι ἀδικίαις τοιαῦται φαίνονται ἐπιβαλλόμεναι τιμωρίαι. Ταῖς θρησκευτικαῖς ταύταις ἀρχαῖς και πεποιθήσεσι διακονοῦσι και οἱ ἄλλοι θεσμοί, ἐν πολλοῖς δὲ και πᾶσα κατὰ τὴν γνῶσιν και τὸ εἶδέναι ἐνέργεια.

Πεζογράφοι και ἱστορικοί, ὡς ὁ Ἡρόδοτος, και ποιηταί, Ὅμηρος και Ἡσίοδος και Πίνδαρος και ἄλλοι, πρὸς ταύτας ρυθμίζονται τὰς ἀρχὰς και ἰδίᾳ οἱ δραματικοί, ὧν ἡ ἐξοχωτάτη δυὰς Αἰσχύλος και Σοφοκλῆς κυρίως ἐν ἀπροσίτῳ μέχρι τῆς σήμερον τραγικῆ ἐξάρσει και διὰ μεγαλοπρεπῶν και βαθυγνομῶνων ἐννοιῶν και λόγων διηγήθησαν και ὑπεστήριξαν τὰς ἀνωτέρω θρησκευτικὰς ὑπὲρ τῆς ἀρετῆς ἀρχὰς και τὴν ἀμείλικτον και παρὰ πόδας ἀκολουθοῦσαν θεῖαν τιμωρίαν πάσης ἐκ ταύτης παρεκτροπῆς και παντὸς ἀμαρτήματος. Καὶ ἡ σύγχρονος φιλοσοφία, και ἰδίᾳ ἡ Πυθαγόρειος,

διηκόνησε πρὸς τοῦτο, γνωστὸν δ' ὅτι ἐκτὸς τῆς ἀριθμητικῆς θεωρίας περὶ τῆς τοῦ παντὸς ἐρμηνείας και τῆς πίστεως εἰς τὴν μετεμψύχωσιν ἢ πρὸς τὸ θεῖον εὐσέβεια και ἡ θεωρία περὶ τῆς τελειοποιήσεως τῆς ψυχῆς ἤγαγεν εἰς τὴν ἴδρυσιν τοῦ Πυθαγορείου Συλλόγου, ἐν ᾧ σὺν ἄλλοις ἢ κατ' ἀρετὴν θρησκευτικὴ ἄσκησις τὸν πρῶτον εἶχε λόγον. Ἄλλὰ και ἄλλοι φιλόσοφοι, περιέργως δὲ και αὐτοὶ οἱ φυσιολογήσαντες και ἀποπειραθέντες τὰ τῆς ἐρμηνείας τῆς κοσμογονίας διὰ τῶν ἰδίων τῆς φύσεως δυνάμεων και τῆς ὕλης, οὐδαμῶς τὰ τῆς ἠθικῆς και ἀρετῆς ἡμφισβήτησαν, ἀλλ' ἀνεξαρτήτως τῶν ὑλικῶν αὐτῶν θεωριῶν, διακρίναντες, φαίνεται, τὴν φύσει ἢ και θέσει κοινωνικὴν τοῦ ἀνθρώπου ὑπόστασιν, ἐπήμυνον τοῖς ἠθικολόγοις, ἐπιβάλλοντες και ὀρίζοντες τὰ τῆς ἀρετῆς, ἔστω και κατ' ἐμπειρίαν, και ἐν ταύτῃ και μόνῃ διαβλέποντες και κηρύττοντες τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ γῆς, ἣν ὁ Ἡράκλειτος εὐαρέστησιν ἀπεκάλεσεν, ὁ δὲ Δημόκριτος εὐθυμίαν και εὐεστώ, διδάσκων και τὴν ἔξω παντὸς πάθους τὴν χάριν δηλ. τῆς κοινωνίας πρὸς ἀλλήλους ἀγάπην διὰ τοῦ «δίκαιος ἔρως ἀνυβρίστως ἐφίεσθαι τῶν καλῶν».

Ἄλλ' ἡ κοινωνία βαθμηδὸν ἐν τῇ ὀρέξει τοῦ γνῶναι και τοῦ εἶδέναι προβιβαζομένη ἤρξατο ἀμφιβάλλειν. Ἐν ὅσῳ δὲ τὸ εἶδέναι ἠδυνάτει ἐρμηνεῦσαι και διδόναι τὸν λόγον, ἡ ἡμιμάθεια, ἡ ἀνεπάρκεια και ἡ ἀτέλεια και αἱ ἄλλαι νοσηραὶ και ἐκφυλοὶ καταστάσεις τῶν τε ἀρχόντων και ἀρχομένων σοβαρῶς οὐ μόνον ἐπέδρασαν χαλαροῦσαι τὸν ὑπὸ τῆς θρησκείας, τῆς πολιτείας και τῶν ἄλλων φιλαρέτων θεσμῶν χαλινόν, ἀλλὰ και οὐκ ὤκνησαν φαντασθῆναι και διδάξαι θεωρίας ἀντιστροφους, τὴν ἐκμετάλλευσιν δηλ. και μέχρι καταστροφῆς τοῦ πλησίον και τῆς κοινωνίας ὑπὲρ τῶν ὀρέξεων και τῶν παθῶν τοῦ ἐγῶ. Σοφιστευόμενοι δὲ και τὰ φιλοσοφήματα ταῦτα ὡς ἀληθείας κηρύττοντες, ἐτόλμησαν και διὰ τούτων τὰ τῆς πολιτείας και παιδείας τῶν νέων νὰ κανονίσωσι, διδάσκοντες.

«**Φύσις και νόμος ἐναντία. Ἡ δικαιοσύνη κατὰ νόμον μὲν ἐστὶ καλόν, κατὰ φύσιν δ' οὐ καλόν. Δίκαιον και ἄδικον, ὄσιον και ἀνόσιον, φύσει οὐχ ὑπάρχουσι ἀλλὰ τὸ κοινῇ δόξαν τοῦτο γίνεται ἀληθές, ὅταν δόξη και ὄσον ἀνδοκῆ χρόνον. . . . Τὰ καλὰ φύσει μὲν ἄλλα εἶναι, νόμῳ δ' ἕτερα, τὰ δὲ δίκαια οὐδ' ἐστὶ τὸ παράπαν φύσει.**» Ἐπὶ ταύταις δὲ ταῖς ἀρχαῖς ἐδίδασκον και πῶς ἀντὸν ἠττονα λόγον κρείττονα καταδείξαιαν, τὸ ἄδικον δηλ. δίκαιον και τάνάπαλιν.

Ἐν δὲ τῷ καθορισμῷ ὡς κοινωνικῆς ἀρχῆς τῆς βίας και τοῦ δικαίου τοῦ ἰσχυροτέρου ἐφαντάσθησαν τὴν ἐν τούτῳ διάπλασιν και τοῦ τελείου κατ' αὐτοὺς διοικούντος ἀνθρώπου, στηριζομένου ἐπὶ τῆς βίας, τῆς ἰσχύος και τῆς ἀυθαιρεσίας. Τὸν τοιοῦτον δ' ἀνθρώπον ὁ πρὸ ὀλίγων χρόνων ἀποθανὼν Γερμανὸς φιλόσοφος Νίτσε, ἀντιγράφων τὸν ἀρχαῖον Καλλιλέα τὸν ἐν τῷ Γοργία τοῦ Πλάτωνος, ὠνειροπόλησε πρὸς διόρθωσιν τῶν νεωτέρων ἐν Εὐρώπῃ κοινωνιῶν.

Περιστὸν νὰ ἐξιστορήσωμεν οἷα τὰ ἀποτελέσματα τῆς τοιαύτης καταστάσεως. Δόκιμοι πεζογράφοι και ἐξοχοὶ ποιηταὶ διεκτραγωδοῦσι ταύτην, ἰδίᾳ δ' ἐν τῇ τραγικῇ

ποιήσει και τῇ κωμωδία ὁ Εὐριπίδης καὶ ὁ Ἀριστοφάνης. Οὐ δυνάμενοι δὲ τὰ τῆς θεραπείας ἐξευρεῖν συμβουλευούσι τὴν ἐπάνοδον εἰς τὴν ἀρχαίαν τῶν Μαραθωνομάχων ἐποχὴν. Ὁ δὲ βαθύνους καὶ κριτικώτατος Θουκυδίδης, ἐπ' αὐτῶν κοινωνιολογῶν καὶ τὴν σμίλην τῆς ἐπιστήμονος καὶ φιλοσόφου κρίσεως κρατῶν, δαιμονίως περιγράφει τὰς τε πράξεις καὶ τὴν κατάστασιν καὶ τὰ ἀποτελέσματα καὶ τὰ αἴτια καὶ τοὺς λόγους. Ἀλλὰ τοσοῦτον ῥαγδαία ἀναφαίνεται ἡ ἐξέλιξις κατὰ τὴν ἱστορικὴν ἐκείνην ἐποχὴν τῶν προγόνων, ὥστε συγχρόνως οὕτως εἰπεῖν σὺν ἄλλοις ἀναλάμπει ἡ τριάς τῶν ὑπερφυῶν φιλοσόφων πνευμάτων, τοῦ Σωκράτους, τοῦ Πλάτωνος καὶ τοῦ Ἀριστοτέλους, οἵτινες ἐν διαδοχικῇ ἀλληλοτελειώσει ὀρίζουσι καὶ θεμελιοῦσιν ἐν τελειότητι ἐπιστημονικῇ ἐξάρασει τὰ τῆς ἀρετῆς, ὡς ἐνυπαρχούσης φύσει τοῖς ἀνθρώποις, τελειομένης δὲ διὰ τοῦ εἰδέναι καὶ κατ' Ἀριστοτέλη σὺν τούτῳ καὶ διὰ τῆς μετὰ ὄρθου λόγου ἕξεως.

Τὴν τελειοτέραν δὲ ταύτης παράστασιν ἐκ τῆς τελειοποιήσεως πασῶν τῶν κοινωνικῶν τοῦ ἀνθρώπου ἐνεργειῶν κηρύττοντες, κατέδειξαν ταύτην ὡς τὴν μόνην εὐδαιμονίαν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐκ τοῦ εἰδέναι δηλ. καὶ ποιεῖν τὸ καλὸν ἀπορρέουσιν καὶ ἐκ τῆς κατανόησεως, ἣν ὡς ἄριστα ὁ Ἀριστοτέλης διατυποῖ, ὅτι ὁ τῆς εὐδαιμονίας ἢ τοῦ ἀκροῦ ἀγαθοῦ ὄρισμός «ψυχῆς ἐνέργεια κατ' ἀρετὴν ἐστίν». Πάντα τὰ συγγράμματα τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ τοῦ Πλάτωνος, ἐν οἷς καὶ ἡ τοῦ Σωκράτους διδασκαλία, εἶναι καὶ φιλόσοφοι ὕμνοι πρὸς τὴν ἐπιστημονικὴν ἀντίληψιν καὶ τὸν καθορισμὸν τῆς ἀρετῆς καὶ τῶν τρόπων καὶ τῶν μέσων, δι' ὧν καὶ ἄρχοντες καὶ πολῖται δέον παιδεύεσθαι καὶ ἀσκεῖσθαι, ὅπως ἐν ἀρμονικῇ ἀλληλεπιδράσει τελειούμενοι προαγάγῃσι τὰ τῆς ἀρετῆς πρὸς ὅσον ἐνεστι τελειοτέραν καὶ ἐνθεον ἀνύψωσιν καὶ τῶν ἀτόμων καὶ τῶν κοινωνικῶν.

Περιττὸν νὰ ἐξετάσωμεν καὶ τοὺς ἄλλους συγχρόνως ἢ καὶ ὀλίγον πρότερον καὶ ὕστερον φιλοσοφῆσαντας. Ἐν τοῖς πλείστοις τὰς αὐτὰς ἀρχὰς περὶ ἀρετῆς ἀνευρίσκομεν. Ἰδίᾳ δὲ τινες οὐ μόνον ἀρχηγοὶ σχολῶν ἐγένοντο, ἀλλὰ καὶ Συλλόγους ἵδρυσαν πρὸς διαρκῆ ἐν ταῖς πρὸς ἀρετὴν πράξεσιν ἀσκησιν ἐντὸς τῶν πόλεων, ἐνίσχυσιν δὲ καὶ ἀντίστασιν πρὸς τὰ πάθη καὶ τὰς κακοδαιμονίας, τὴν συναίσθησιν τῆς εὐδαιμονίας ὡς ἀταραξίαν καὶ ἀπάθειαν ὄρισαντες.

Οὕτω λοιπὸν τῶν τῆς ἀρετῆς καθορισθέντων, νοηθέντος δὲ ὅτι τὸ φύσει ἐνυπάρχον τοῦτο ἀγαθὸν διὰ τοῦ εἰδέναι, τοῦ λόγου καὶ τοῦ ἔθους καὶ τῆς διαρκοῦς μερίμνης περὶ τοῦ γινῶθι σαυτὸν προάγεται καὶ τελειοῦται, ἐν τούτῳ δὲ καὶ τὰ κατ' ἀνθρώπον καὶ τὴν κοινωνίαν εὐδαιμονεῖ, σοφώτατα πρὸς ταῦτα ὁργανώθησαν τὰ τῆς παιδείσεως καὶ ἀσκήσεως τῶν πολιτῶν κατὰ τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν, ὥστε ἐξασφαλίζεσθαι καὶ τὴν τελειότητα ἐν τῷ ἰδίῳ ἐκάστου ἐπαγγέλματι, ὅπερ ἐπίσης ἀρετὴ, ὡς καὶ ἐν τῇ τελείᾳ καὶ ἰδανικῇ ἐκτελέσει τῶν πρὸς τὸν πλησίον καὶ τὴν κοινωνίαν καθηκόντων. Τὰ δὲ τῆς πολιτείας ὡς ἄριστα ἐπίσης ὁργανώθησαν, ὥστε καὶ ἰδίως παιδεύεσθαι τοὺς ἄρχοντας καὶ ἐκλέγεσθαι τοὺς ἀρίστους, καὶ προσόντων πρὸς τοῦτο

ταχθέντων. Ἐκτὸς δὲ τῆς νομοθετήσεως ἀρίστων νόμων πρὸς ἀνάπτυξιν καὶ περιφρούρησιν τῶν κατ' ἀρετὴν πράξεων καὶ πρόληψιν τῶν ἐκτροχιάσεων καὶ τιμωρίαν τῶν ἀδικημάτων ἐθεώρησαν ἀναγκαιοτάτην καὶ τὴν διαρκῆ ἐπὶ τῶν ἠθῶν μερίμναν καὶ ἐπιμέλειαν οὐ μόνον τῶν παίδων καὶ ἐφήβων, ἀλλ' ἀπάντων τῶν πολιτῶν.

«Οὐκ ἐν ταῖς παιδείαις πολλοὺς τοὺς ἐπιστατοῦντας εἶχον . . . ἀλλ' ἐν ταῖς ἀκμαῖς πλείονος ἐπιμελείας ἐτύγχανον ἢ παῖδες ὄντες. (Ἰσοκρ. Ἀρεοπ. ιδ')... Ἀπάντων μὲν οὖν ἐφρόντιζον τῶν πολιτῶν, μάλιστα δὲ τῶν νεωτέρων· ἑώρων γὰρ τοὺς τηλικούτους ταραχωδέστατα διακειμένους καὶ πλείστον γέμοντας ἐπιθυμιῶν καὶ τὰς ψυχὰς αὐτῶν μάλιστα δαμασθῆναι δεομένας καλοῖς ἐπιτηδεύμασι καὶ πόνοις ἠδονὰς ἔχουσι... Οὕτω γὰρ ἡμῶν οἱ πρόγονοι σφόδρα περὶ τὴν σωφροσύνην ἐσπουδάζον, ὥστε τὴν ἐξ Ἀρείου Πάγου βουλήν ἐπέστησαν ἐπιμελεῖσθαι τῆς εὐκοσμίας (αὐτ. ιδ')... καὶ διελόμενοι τὴν μὲν πόλιν κατὰ κόμας, τὴν δὲ χώραν κατὰ δήμους, ἐθεώρουν τὸν βίον τὸν ἐκάστου καὶ τοὺς ἀκοσμοῦντας ἀνῆγον εἰς τὴν βουλήν. Ἡ δὲ τοὺς μὲν ἐνουθέτει, τοῖς δ' ἠπειλεῖ, τοὺς δ' ὡς προσῆκεν ἐκόλαζεν. (αὐτ. ιη').»

Ἀλλὰ καὶ πλείστον ἤξιοῦντο τιμῶν οἱ ἐπ' ἀρεταῖς διακρινόμενοι, καθῆκον δὲ καὶ αὐτῆς τῆς πόλεως ἐθεωρεῖτο ἡ ὁργάνωσις ἐορτῶν οὐ μόνον γυμνικῶν ἀγώνων, ἀλλὰ καὶ πρὸς βράβευσιν τῶν ψυχικῶν ἀρετῶν, ἵνα καὶ ἔργοις καὶ λόγοις ἰδίᾳ στεφανῶνται οἱ τὰ ἀγαθὰ πράττοντες καὶ θυσιαζόμενοι, παρέχεται δὲ καὶ παραδειγμα μιμήσεως τοῖς τε συγχρόνοις καὶ τοῖς ἐπιγινομένοις.

Ἄλλως ἢ τοιαύτη τιμὴ καὶ βράβευσις ἐθεωρεῖτο καὶ ἀπόδειξις τῆς ἐπ' ἀρεταῖς τελειότητος τῆς πολιτείας, διότι κατὰ τὸν Περικλέα «ἄθλα οἷς κεῖται ἀρετῆς μέγιστα, τοῖς δε καὶ ἄνδρες ἄριστοι πολιτεύουσιν».

Ἡ τοιαύτη τοῦ ψυχικοῦ καὶ ἠθικοῦ κόσμου κατάκτησις τοῦ δαιμονίου τῆς ἀρχαιότητος πνεύματος, καὶ ἰδίᾳ τῶν Ἀθηνῶν, διὰ τὴν γνῶσιν, καλλιέργειαν καὶ διαφύλαξιν τοῦ ὑψίστου τούτου ἀγαθοῦ ὑπὲρ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῆς ἀνθρωπότητος ἐγένετο κτῆμα οὐ μόνον ἀπάντων τῶν Ἑλλήνων, ἀλλὰ καὶ συμπάσης τῆς ἀνθρωπότητος. Καὶ διὰ τῶν ἀποικιῶν καὶ διὰ τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου καὶ τῶν διαδόχων αὐτοῦ εἰς τε Ἀσίαν καὶ Ἀφρικὴν καὶ τὸν γνωστὸν τότε κόσμον μετηνέχθη πρὸς σπουδὴν καὶ μίμησιν. Ἡ κοσμοκράτειρα Ρώμη τούτῳ τῷ πνεύματι ἐφωτίζετο, ὡς καὶ ὁ Κικέρων τῷ νιῷ ὁμολογεῖ. Ἀλλὰ ποικίλη ἡ δύναμις τῆς ἀντιλήψεως καὶ διανοητικῆς καὶ ἠθικῆς δυνάμεως τοσοῦτων ἐθνῶν καὶ λαῶν, ποικίλαι δὲ καὶ αἱ θρησκευτικαὶ αὐτῶν προλήψεις καὶ δεισιδαιμονίαι. Ἰδίᾳ δ' ὅτε καὶ ἡ κοσμοκράτειρα Ρώμη ἤρξατο ἐκφυλίζεσθαι καὶ τὰ τῆς διανοίας ἐξέπιπτον καὶ τὰ τῆς ἀρχαίας θρησκείας ὀσμῆραι ἐχαλαροῦντο, δημοσίᾳ δὲ καὶ ἐν θεάτροις πρὸ πολλοῦ ἤδη διεκρωμοδοῦντο καὶ αὐτοὶ οἱ θεοί.

Ὅθεν ἀνάγκη ἐπῆλθε καὶ νέου ὑψηλοτέρου θρησκευματος, καὶ ἰδοὺ ὁ Χριστιανισμὸς ἐπιφαίνεται, ὃς παραλαβὼν τὴν γλῶσσαν καὶ τὴν φιλόσοφον διάνοιαν τοῦ Ἑλληνισμοῦ σαλπίζει τὸ ἱερὸν σάλπισμα τῶν μεγάλων ἠθικῶν ἀφορισμῶν ἐπὶ τῆς βάσεως τοῦ «ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν».

Ἄλλ' αἱ θρησκευτικαὶ ἔριδες, ἡ πτώσις τῆς Ῥώμης καὶ ἡ κατάβασις καὶ χειμαρρώδης διάχυσις ἀνά σύμπασαν τὴν Εὐρώπην πλήθους νηπίων λαῶν τοσοῦτον τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα κατεβίβασαν, ὥστε οὐ μόνον δὴ φιλοσοφίαν καὶ ἐπιστήμης ἀλλὰ καὶ τὰ τῆς θρησκείας ἡδυνάτει κατανοῆσαι.

Ἄλλ' ὁ βυζαντινὸς ἑλληλικὸς φάρος ἐξηκολούθει φωτίζων καὶ τὰ πυκνὰ ἐκεῖνα σκόπη διὰ τοῦ ἀνεσπέρου φωτός τῆς ἀρχαίας σοφίας, διὰ δὲ τῆς αὐτόσε μεταβάσεως κατὰ τὸν 15ον αἰῶνα τῶν Ἑλλήνων διδασκάλων μετεφυτεύθη ὀλοσχερῶς τὸ τῆς ἀρχαιότητος δαιμόνιον πνεῦμα εἰς τὴν ψυχὴν καὶ τὸ πνεῦμα τῶν πολιτιζομένων ἐκεῖνων λαῶν καὶ οὕτως ἐξεκολάφθη καὶ παρ' αὐτοῖς ἡ ὄρεξις τοῦ εἰδέναι καὶ τὰ τῆς ἀρετῆς προυβιβάζοντο. Ὅτε δὲ καὶ ἡ ἀμφιβολία εἰς τὰ περὶ θρησκείας καὶ πάλιν παρέστη, τὸ πνεῦμα καὶ τὸ σύστημα τῶν προγόνων καθωδήγησεν αὐτοὺς καὶ ἐχειραγώγησε καὶ τοὺς νεωτέρους λαοὺς πρὸς κατανόησιν τοῦ ἀληθοῦς καὶ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τὴν διὰ τοῦ εἰδέναι ἀναζήτησιν τῆς τελειότητος καὶ τῆς ἐφαρμογῆς αὐτῶν. Μεγάλα πνεύματα οὕτως ἐκτραφέντα κολοσσιαίας ἐποίησαντο εἰς τὸ εἰδέναι καὶ τὰς ἐπιστήμης προόδους, μεγάλα δ' ἐπίσης φιλόσοφα πνεύματα, ὡς ὁ Καρτέσιος καὶ ὁ Λεϊβνίτιος καὶ ὁ Βάκων καὶ ἄλλοι, τοῖς ἴχνεσι τῶν ἀρχαίων στοιχοῦσι τὰς νέας κοινωνίας χειραγωγοῦντες. Οὕτω δὲ τὰ τῆς ἀρετῆς ἐν τελειότητι προάγονται οὐ μόνον ἐν πάσῃ κοινωνίᾳ ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς μεταξὺ τούτων διεθνέσι σχέσεσι καὶ ἀμφικτυονικὰ συνέδρια συνίστανται πρὸς διαφύλαξιν τῆς εἰρήνης καὶ ἀπόκρουσιν τῶν τοῦ πολέμου δεινῶν.

Ἄλλ' ὡς ἐν τῇ ἀρχαιότητι, οὕτω καὶ κατὰ τὰ τέλη κυρίως τοῦ 18ου καὶ καθ' ὅλον τὸν παρελθόντα αἰῶνα ἀνεφύησαν καὶ ἀτελεῖς καὶ ἀσθενεῖς καὶ ἐκφυλοὶ, τὰ αὐτὰ τοῖς κακοσοφισταῖς τῆς ἀρχαιότητος προσβέοντες. Ἐπωφελοῦμενοι δὲ οὗτοι τὰς προόδους τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν, καὶ ἰδίᾳ τῆς ἰατρικῆς καὶ φρενολογίας, καὶ τὰς περὶ ἠθικῶν νοσημάτων καὶ ἐκφυλίσεων καὶ ἀταβισμοῦ μελέτας, παρουσιάζονται μετὰ πιστοποιητικοῦ ἀνευθύνου πρὸς ἐλευθέραν κατὰ τῆς κοινωνίας καὶ τοῦ πλησίον κακουργίαν. Ἐγένοντο δὲ καὶ ὑπάρχουσι καὶ πεζογράφοι καὶ μυθιστοριογράφοι καὶ ποιηταί, ἰδίᾳ δὲ δραματικοί, οἵτινες τὰς τοιαύτας ψυχικὰς ἐνεργείας περιγράφοντες εἰς παρόμοια συμπεράσματα προάγονται.

Ἄλλὰ καὶ φιλοσοφοῦντες ὑπῆρξαν καὶ ὑπάρχουσιν ἐν τῇ περιγραφῇ καὶ μελέτῃ τῶν ἀνωτέρω ἀθλιότητων τὴν ἀπαισιοδοξίαν κηρύττοντες καὶ δόγματα ἀντικοινωνικὰ ὑποβάλλοντες, αὐτὸς δ' ὁ Νίτσε, ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐλέχθη, τὴν βίαν τοῦ ἰσχυροτέρου δογματίζων καὶ τῷ ἀρχαίῳ Καλλικλεῖ στοιχῶν, ἀδίκως ἠγωνίσαστο ἀνευρεῖν καὶ πλᾶσαι πρὸς κοινὴν σωτηρίαν τὸν τοιοῦτον ἀπάνθρωπον ὑπεράνθρωπον.

Ὅσοι ἐκ τῶν μελετῶν τῆς ἰατρικῆς καὶ φρενολογίας καὶ ἀπὸ τῶν περὶ ἀταβισμοῦ καὶ ἐκφυλίσεως θεωριῶν νομίζουσιν ὅτι δύνανται τὰ τῆς ἀρετῆς καταρρῖψαι καὶ ἀναστηλῶσαι τὰ δόγματα τοῦ ἐγωισμοῦ πλανῶνται ἀπάτην οἰκτρὰν. Ἡ ἰατρικὴ, μελετῶσα τὰ τε σωματικά, νευρικά, καὶ τὰ ψυχικὰ πάθη καὶ μετὰ τοῦ καρκίνου, τῆς φθίσεως καὶ τοσοῦτων νευρικῶν καὶ ἠθικῶν νοσημάτων καθ' ἑκάστην ἀναστρεφο-

μένῃ, οὔτε ἀπαισιοδοξεῖ οὔτε τὴν ἐλπίδα ἀπόλλυσιν, ἀλλὰ τὴν υἰγιαν ὡς ἀνώτατον ἀγαθὸν βλέπουσα καὶ κατὰ ταύτην τὸν ἀνθρώπον μελετῶσα καὶ ταύτην μόνην ἱκανὴν διὰ τὴν κατ' ἀρετὴν δρᾶσιν καὶ τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ ἀτόμου ἀνευρίσκουσα, ἀγωνίζεται καὶ μελετᾷ πῶς δεῖ καθ' υἰγιαν ζῆν, ὅπερ ἔργον τοῦ ἐναρέτου, πῶς προλαμβάνειν τὰ νοσήματα καὶ πῶς θεραπεύειν τοὺς ἀσθενεῖς καὶ προφυλάττειν τὴν ἐκ τούτων εἰς τοὺς ἄλλους βλάβην καὶ μόλυνσιν. Ταύτην δὲ τὴν μέθοδον γνωρίζει καὶ κηρύττει ὡς τὴν μόνην ὁδὸν πρὸς εὐδαιμονίαν τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ κόσμῳ καὶ ὅτι δι' ἀπογόνων τοιούτων ἀνθρώπων ἐξασφαλίζεται ἡ αἰωνιότης ἐθνῶν, κοινωνιῶν καὶ τῆς ἀνθρωπότητος ἐν γένει ἐν τῇ εὐεστοῖ, τῇ προόδῳ καὶ τῇ ἐνθέῳ τελειότητι. Ἄλλως καὶ ἡ νεωτέρα ἐπιστήμη τῆς κοινωνιολογίας, ἐν ἰδίαις ἔδραις διδασκομένη διὰ τοὺς κυβερνήσοντας τὰ τῶν λαῶν, μελετῶσα τὰ τῆς κοινωνικῆς ψυχολογίας καὶ υἰγιεινῆς, ταῦτα παρατηρεῖ καὶ τεκμαίρεται, συμφωνοῦσα ταῖς ἀρχαίαις γνώσεσι καὶ μεθόδοις.

Ταῖς αὐταῖς δὲ βάσει πρὸς ἠθικὴν ἐξυγιάνσιν ὑπέκοντες καὶ οἱ νεώτεροι σὺν τοῖς παιδευτικοῖς, θρησκευτικοῖς, πολιτειακοῖς καὶ ἄλλοις θεσμοῖς συνεχίζουσι πολιτειακῶς καὶ ἰδιωτικῶς καὶ τὸ σύστημα τῆς ἐν ἑορταῖς καὶ πανηγύρεσι στεφανώσεως καὶ βραβεύσεως τῶν ἐν ταῖς κατ' ἀρετὴν πράξεσι διακρινομένων πολιτῶν. Τοιοῦτοι ἀγῶνες πολλαχοῦ συνεστάθησαν, γνωστότατος δὲ ὁ ἀπὸ τοῦ 1818 ὑπὸ τοῦ Γάλλου Montyon ἐν Παρισίοις ἰδρυθεὶς, τῶν βραβείων ἀπονεμομένου εἰς πράξεις ἀγαθοεργίας τελουμένας ἐν συνεχείᾳ ὑπὸ πενομένου, δηλ. πόνῳ καὶ κόπῳ κτωμένου διὰ τῆς ἰδίας ἐργασίας τὰ πρὸς τὸ ζῆν. Τοιαῦτα βραβεῖα καὶ ἄλλα κατόπιν συνεστάθησαν, ἡ δὲ λειτουργία αὐτῶν διεξάγεται ὑπὸ τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημείας, κατ' ἔτος γινομένης τῆς ἀπονομῆς τῶν βραβείων ἐν τελετῇ τοιούτου σοβαροῦ σώματος, τῆς ἐστίας δηλ. τοῦ εἰδέναι, διὰ πανηγυρικοῦ λόγου, ὃν ὁ πρῶτος ἀγωνοθέτης Montyon ἤτησε, θεωρῶν ὅτι ὁ ἀγὼν ἔσται ὠφέλιμος οὐ μόνον ἐκ τῆς ἀναζητήσεως καὶ βραβεύσεως τῶν ἐν ἀρεταῖς βιούντων, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς διὰ τοῦ περὶ ἀρετῆς λόγου καὶ ὕμνου καὶ πανηγυρισμοῦ ἐπιδράσεως ἐπὶ πᾶσαν τὴν κοινωνίαν καὶ τοὺς ἐπιγενομένους.

Τοιοῦτον ἀγῶνα, ὡς ἀρχόμενος τοῦ λόγου εἶπον, κατέστησεν πρῶτος ἐν ἡμῖν ὁ συμπολίτης ἡμῶν καὶ γερουσιαστής Ἀλέξανδρος Μαυρογένης, ἀπευθύνας τῇ 26ῃ παρελθόντος Ἀπριλίου πρὸς τὸν Σύλλογον ἐπιστολὴν μετὰ τῶν ἐξῆς ὅρων τοῦ διαγωνίσματος.

Ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε!

Ἐγένετο ἤδη ὑμῖν γνωστὸν διὰ τοῦ γενικοῦ γραμματέως τοῦ Συλλόγου κ. Ὁδ. Ἀνδρεάδου ὅτι, ἐπιθυμῶν τὴν ἐνθάρρυνσιν τῆς ἀρετῆς καὶ τὰ παράχω τεκμήριον τῆς πρὸς τὸν προσβυγενῆ ἡμέτερον Σύλλογον ἀγάπης καὶ ἐκτιμῆσεώς μου, ἀπεφάσισα νὰ ἰδρῶσω Βραβεῖον Ἀρετῆς, χορηγῶν πρὸς τοῦτο φρ. χίλια (1000) καὶ ἀνατιθέμενος τὰ τῆς διεξαγωγῆς αὐτοῦ τῷ ἐν Κωνσταντινῶν Ἑλληνικῷ Φιλολογικῷ Συλλόγῳ. Οἱ ὅροι δὲ ὑφ' οὓς ἐπιθυμῶ νὰ διεξάγῃται ὁ ἀγὼν εἶναι οἱ ἐξῆς :

ΑΡΘΡΟΝ 1ον.— Τὸ βραβεῖον ἀπονέμεται εἰς ἄτομον ἢ οἰκογένειαν ἐντιμον, πέννητα, δηλ. πόνῳ καὶ μόχθῳ διὰ τῆς ἰδίας ἐργασίας ποριζομένην τὰ τοῦ βίου καὶ διακρινομένην διὰ συνε-

χείς πράξεις βοηθείας μετ' ἀφοσιώσεως, αὐταπαρνησίας καὶ αὐτοθυσίας ὑπὲρ τοῦ πλησίον, συγγενοῦς ἢ μῆ, ἢ ὑπὲρ τῆς κοινωνίας. Τὸ ἄτομον ἢ ἡ οἰκογένεια δέον νὰ διαμένῃ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἢ τοῖς προαστείαις αὐτῆς.

ΑΡΘΡΟΝ 2ον.— Τὸ βραβεῖον ἀπονέμεται ἐπίσης καὶ εἰς ἀγαθοεργὰ σωματεῖα, ὧν σκοπὸς εἶνε ἢ ὑπ' αὐτῶν τούτων τῶν μελῶν αὐτῶν ἐκπλήρωσις τῶν ἐν τῷ προτέρῳ ἄρθρῳ διαγραφόμενων ἀρετῶν.

ΑΡΘΡΟΝ 3ον.— Τὸ βραβεῖον ἀπονέμεται ὑπὸ ἐπιτροπῆς ἀποτελουμένης α') ἐκ τοῦ προέδρου τοῦ Συλλόγου ὡς προέδρου αὐτῆς; β') ἐξ ἀντιπροσώπου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, κληρικοῦ ἢ λαϊκοῦ, ὑπ' αὐτοῦ ὀριζομένου, γ') ἐξ ἀντιπροσώπου τῆς Ἐφορείας τῶν Ἐθνικῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων, δ') ἐξ ἀντιπροσώπου τῆς ἐν Σταυροδρομίᾳ Φιλοπτώχου Ἀδελφότητος τῶν Κυριῶν, ε') ἐξ ἀντιπροσώπου τοῦ Ἰατρικοῦ σώματος, ὑπὸ τοῦ Βιολογικοῦ τμήματος τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου ἐκλεγομένου καὶ ς') ἐξ ἀντιπροσώπου τοῦ Νομικοῦ σώματος ἢ κοινωνιολόγου, ἐκλεγομένου ὑπὸ τοῦ Νομικοῦ τμήματος τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου.

ΑΡΘΡΟΝ 4ον.— Ἡ ἐπιτροπὴ καταρτίζεται κατ' ἔτος κατὰ τὰς ἀρχὰς Ἰουνίου, τοῦ προέδρου τοῦ Συλλόγου δι' ἐπιστολῶν παρακαλοῦντος τὰς ἄνω ἀρχὰς νὰ ὀνομάσωσι τοὺς ἀντιπροσώπους αὐτῶν.

ΑΡΘΡΟΝ 5ον.— Ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη, ἅμα καταρτισθεῖσα, καλεῖ διὰ τῶν ἐφημερίδων πάντα (σωματεῖα καὶ ἄτομα) δυνάμενον νὰ ὑποδείξῃ ἄτομα ἢ σωματεῖα ἢ οἰκογενεῖας, διακρινομένας ἐπὶ ταῖς ἐν τῷ 1ῳ ἄρθρῳ φερομέναις ἀρεταῖς, νὰ πράξῃ τοῦτο γραπτῶς μέχρι τῆς 31 Αὐγούστου τοῦ αὐτοῦ ἔτους διὰ συντόμου ἐκθέσεως, συνοδευομένης ὑπὸ τῶν προσηκόντων πιστοποιητικῶν καὶ ἀπευθυνομένης τῷ προέδρῳ τοῦ Ἑλλην. Φιλολογικοῦ Συλλόγου.

ΑΡΘΡΟΝ 6ον.— Τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς δὲν δύνανται νὰ ὑποβάλωσιν ἰδίαις συστάσεις.

ΑΡΘΡΟΝ 7ον.— Ὁ πρόεδρος τοῦ Συλλόγου ἅμα τῇ λήξει τῆς προθεσμίας πρὸς ἀποστολὴν τῶν ἐκθέσεων (τῇ 1ῃ Σεπτεμβρίου) συγκαλεῖ τὴν ἐπὶ τοῦ βραβείου ἐπιτροπὴν καὶ ὑποβάλλει αὐτῇ τὰς σταλείσας συστάσεις καὶ ἐκθέσεις μετὰ τῶν πιστοποιητικῶν.

ΑΡΘΡΟΝ 8ον.— Ἡ ἐπιτροπὴ ὀφείλει νὰ προβῇ ἀμέσως εἰς σύντονον μελέτην τῶν ἐκθέσεων καὶ πιστοποιητικῶν καὶ τῆς ἀξίας αὐτῶν, νὰ ἐξακριβώσῃ τὰ ἐν αὐταῖς δι' ἰδίας ἀυστηρᾶς προσωπικῆς ἐρεῦνης καί, ἐκτιμήσασα τὸν βαθμὸν καὶ τὴν ἀξίαν τῶν πράξεων, νὰ ὀρίσῃ τὸ ἄτομον ἢ τὴν οἰκογένειαν ἢ τὸ σωματεῖον, εἰς ὃ δέον ν' ἀπονεμηθῇ τὸ βραβεῖον.

ΑΡΘΡΟΝ 9ον.— Τὸ βραβεῖον ἀπονέμεται κατὰ πλειονοψηφίαν τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς, ἐν ἰσοψηφίᾳ ὑπερισχῆι ἢ ψῆφος τοῦ προέδρου.

ΑΡΘΡΟΝ 10ον.— Ἡ ἐπιτροπὴ δύναται νὰ διαιρέσῃ τὸ βραβεῖον εἰς δύο ἴσα ἢ ἄνισα μέρη καὶ ἀπονεῖμῃ αὐτὸ εἰς δύο ἀξίους βραβεῖου.

ΑΡΘΡΟΝ 11ον.— Ἡ ἀπονομὴ τοῦ βραβείου γίνεται ἐν δημοσίᾳ ἐκτάκτῳ γενικῇ συνεδρίᾳ τοῦ Συλλόγου, συγκαλουμένη τῇ ἀμέσως ἐπομένη Κυριακῇ τῆς ἑορτῆς τοῦ ἁγίου Σπυριδωνος (12 Δεκεμβρίου).

ΑΡΘΡΟΝ 12ον.— Κατὰ τὴν συνεδρίαν ταύτην ὁ πρόεδρος τοῦ Συλλόγου ποιεῖται κατάλληλον πανηγυρικόν, ἀναφέρων τὰ πορίσματα τῶν ἐρευνῶν τῆς ἐπιτροπῆς, καὶ ἀπονέμει τὸ Μαυρογένειον Βραβεῖον τῆς ἀρετῆς. Ἐπίσης ἀπονέμει καὶ ἔπαινον ἢ ἐπαίνους τοῖς ἀξίοις τοιούτων κριθεῖσιν ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς.

Ὁ Σύλλογος, εὐγνωμόνως ἀποδεξάμενος ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς 28ης Ἀπριλίου τὰ τῆς διεξαγωγῆς τοῦ ἀγῶνος καὶ τὸ πρόγραμμα αὐτοῦ, ἔγραψε πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιώτητα, τὴν Ἐφορείαν τῶν Ἐθνικῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων, τὸ Προεδρεῖον τῆς ἐν τῷ Πέραν Φιλοπτώχου Ἀδελφότητος τῶν Κυριῶν καὶ εἰς τὸ Νομικὸν καὶ Βιο-

λογικὸν αὐτοῦ τμήμα πρὸς ἐκλογὴν τῶν ἀντιπροσώπων αὐτῶν. Καὶ ἡ μὲν Α. Θ. Π. ἀπέστειλε τὸν θεοφιλέστατον ἁγ. Σταυρουπόλεως, χωροεπίσκοπον Σταυροδρομίου, κ. Χριστόφορον Κνήτην, ἡ Ἐφορεία τῶν Ἐθν. Φιλ. Καταστημάτων τὸν κ. Ἐπαμιωνῶνδαν Ρίζον, ἡ Φιλ. Ἀδελφότης τὸν κ. Γαρυφαλλον Κωνσταντινίδην, τὸ Βιολογικὸν τμήμα τοῦ Συλλόγου τὸν κ. Κων. Πανάδη καὶ τὸ Νομικὸν τὸν κ. Ἀριστείδην Δημόπουλον. Συμφώνως λοιπὸν τοῖς σχετικοῖς ἄρθροις ἅμα καταρτισθείσης τῆς ἐπιτροπῆς ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ προέδρου τοῦ Ἑλλ. Φιλ. Συλλόγου, ἀπελύθησαν διὰ τῶν ἐφημερίδων αἱ δέουσαι κλήσεις πρὸς πάντα (σωματεῖα καὶ ἄτομα) δυνάμενον ὑποδεῖξαι ἄτομα ἢ σωματεῖα ἢ οἰκογενεῖας διακρινομένας ἐπὶ ταῖς ἐν τῷ 1ῳ ἄρθρῳ φερομέναις ἀρεταῖς.

Ἐν ὄλῳ αἰτήσεις καὶ συστάσεις ἀπεστάλησαν ὀκτῶ (8), ὧν ἡ μία παρὰ τὸ 1ον ἄρθρον τοῦ προγράμματος, ἀφσρῶσα εἰς ἄτομον ἔξω τῆς Κων)πόλεως καὶ τῶν προαστείων διαμένον, καὶ ἄλλη ἐπιδοθεῖσα παρὰ τὴν προθεσμίαν τὴν ὀριζομένην ὑπὸ τοῦ 7ου ἄρθρου, ταύτας δὲ ἡ ἐπιτροπὴ ἠναγκάσθη ἀποκλεῖσαι τοῦ ἀγῶνος.

Ἡ κρίσις λοιπὸν περιορίσθη ἐπὶ τῶν ἕξ (6), ὧν πέντε μὲν ἀφορῶσιν εἰς πράξεις ἀτόμων ὄντως πενομένων, μία δὲ μόνη σωματεῖον εὐεργετικόν. Ἡ ἐπιτροπὴ μετὰ μελέτην καὶ ἔρευναν ἐκάστου τῶν μελῶν αὐτῆς ἰδιαιτέραν καὶ συζήτησιν εὔρε μὲν ὅτι πάντα τὰ δηλούμενα καὶ συνιστάμενα ἄτομα καὶ τὸ σωματεῖον παρουσιάζουσι πράξεις ἀνταποκρινομένας πρὸς τούτους ἢ ἐκείνους τῶν ὄρων τοῦ προγράμματος, ἀλλ' ἀπεφάσισεν ἐν συγκρίσει καὶ ἐν τῇ διαβαθμίσει τῶν πράξεων αὐτῶν νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τρεῖς συστάσεις σχετικὰς πρὸς δύο ἄτομα καὶ τὸ σωματεῖον.

Ἐν τῇ μιᾷ πρόκειται περὶ ἀνδρὸς καὶ ἀτομικῶς ἐναρέτως διαβιοῦντος καὶ ἀπὸ νεαρᾶς ἡλικίας βοηθοῦντος πατρὶ καὶ ἀπὸ τινος δύο ἀδελφαῖς χήραις, τῇ μιᾷ μετὰ τέκνων τριῶν καὶ τῇ ἄλλῃ μετὰ τέκνων τεσσάρων, ἡ δὲ βοήθεια εἶναι συνεχῆς, ὡς τὸ πρῶτον ἄρθρον τοῦ προγράμματος διακελεύει.

Ἐν τῇ ἄλλῃ πρόκειται περὶ γυναικὸς ἐγγάμου ἐν Χαλκηδόνι, συνισταμένης ὑπὸ δεσποίνης αὐτόθι ἐπίσης διαμενούσης, βεβαιουμένης δὲ τῆς συστάσεως καὶ ὑπὸ τῆς ἱεραῆς Μητροπόλεως Χαλκηδόνος καὶ τῆς ἐν Χαλκηδόνι Φιλοπτώχου Ἀδελφότητος τῶν Κυριῶν.

Ἡ συνισταμένη πένης, ἀναγκαζομένη βοηθεῖν τῷ συζύγῳ καὶ διὰ τῆς ῥαπτικῆς, ἐπαινεῖται ἐπὶ ποικίλαις ἀγασταῖς καὶ κατ' ἐνδελέχειαν τελουμέναις ἀγαθαῖς πρὸς τὸν πλησίον πράξεσι. Πανταχοῦ καὶ πάντοτε, ὅπου γνωστὴ οἰκογένεια πάσχουσα νόσῳ ἢ ἄλλῳ ἀτυχίματι, σπεύδει μετὰ προθυμίας, κοπιῶσα, ἀγρυπνοῦσα, νοσηλεύουσα, παρηγοροῦσα, καὶ οὐ μόνον πρὸς συντελεστικωτέραν βοήθειαν ἐπικαλουμένη καὶ τὴν τῶν φιλανθρώπων ἀτόμων καὶ σωματείων ἐπικουρίαν, ἀλλὰ καὶ δίδουσα σὺν τῷ χρόνῳ τῷ ἀναγκαιοῦντι διὰ τὴν ἰδίαν αὐτῆς ἐργασίαν καὶ ἐκ τοῦ ἰσχυοῦ αὐτῆς βαλαντίου.

Σὺν τούτοις ἐνφκίασέ ποτε πρὸς νεονύμφους δωμάτιον τῆς οἰκίας, ἐν ἣ κατῴκει, καὶ ὅτε ἡ σύζυγος, ἐπικειμένου τοκετοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα παρὰ τῇ μητρὶ,

προσεβλήθη δὲ ὁ ἀνὴρ ὑπὸ καλπαζούσης φθίσεως, παρὰ τὸ μόλυσμα καὶ τὸν κίνδυνον περιεποιήθη τὸν ἀσθενῆ ἐπὶ μῆνας μέχρι τῆς ἐπιστροφῆς τῆς συζύγου μετὰ στοργῆς, ἀφοσιώσεως καὶ αὐταπαρνησίας μητρὸς ἢ ἀδελφῆς.

Ἄλλοτε πάλιν παρέλαβε καὶ ἐστέγασεν μητέρα μετὰ δύο θυγατέρων ἐκβληθεισῶν ἀλλαχόθεν ἐπὶ μὴ πληρωμῇ ἐνοικίου, περιεποιήθη δὲ καὶ ἔσφωσε καὶ τὴν ἀσθενοῦσαν πρωτότοκον κόρην. Ἄλλοτε ἐστέγασε μητέρα καὶ κόρην ἀποπεμφθείσας ὑπὸ τῶν συγγενῶν ἐνεκεν ἀμαρτήματος τῆς κόρης. Ἐβάπτισε δὲ καὶ τὸ τέκνον καὶ ἐβοήθησεν αὐταῖς καὶ ἐπαρηγόρησε καὶ μετὰ τὸν θάνατον τῆς μητρὸς ἀποκατέστησε τὴν κόρην, τῆς συγγνώμης τῶν συγγενῶν ἐπιτυχοῦσα.

Διακρίνεται δὲ ἡ γυνὴ αὕτη ἐπὶ τοιαύταις ἀρεταῖς οὐ μόνον πρὸς ὁμοεθνεῖς καὶ ὁμοθρήσκους, ἀλλὰ πρόθυμος καὶ ἀκούραστος ἔσπευσεν εἰς βοήθειαν γείτονος μουσουλμανίδος, νοσηλεύσασα καὶ συμβαλομένη εἰς τὴν θεραπείαν τοῦ τέκνου, παθόντος βαρυτάτην νόσον, καθ' ἣν καὶ λουτρά καὶ ἐνδελεχῆς περιποιήσεις ἀπητοῦντο.

Ἡ τρίτη σύστασις, ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ κ. Γ. Νούλη γενομένη, ἀφορᾷ εἰς τὴν ἀπὸ πενταετίας συσταθεῖσαν Ἀδελφότητα τῶν Κυριῶν «τὸ Ἄσυλον τῶν Μητέρων».

Τὸ Ἄσυλον τῶν Μητέρων σκοπὸν ἔχει

α) τὴν βοήθειαν τῶν ἀπόρων ἐγκύων, τικτουςῶν καὶ λεχωίδων.

β) τὴν βοήθειαν καὶ προστασίαν τῶν ἀπόρων νομιμογενῶν παιδιῶν ἀπὸ γενετῆς μέχρις ἡλικίας πέντε ἐτῶν καὶ

γ) τὴν σὺν τῷ χρόνῳ ἀνίδρυσιν ἡμερησίου ἀσύλου διὰ τὰ τοιαύτης ἡλικίας παιδιά, ὅπως αἱ μητέρες αὐτῶν δύνωνται νὰ ἐργάζωνται.

Ἄρθρον 2ον. Ἡ πρὸς τὰς ἐγκύους, τικτούσας καὶ λεχωίδας βοήθεια εἶναι τριτὴ :

α) ἱατρικὴ καὶ φαρμακευτικὴ, παρεχομένη εἰς τὰς ἀσθενούσας καὶ δυστοκούσας ἐξ αὐτῶν,

β) γενικὴ, συνισταμένη εἰς παροχὴν χρημάτων ἢ ἄλλων χρεωδῶν ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν καὶ

γ) ὑγιεινὴ διὰ τῆς διαδόσεως εἰς αὐτὰς τῶν καταλλήλων ὑγιεινῶν γνώσεων πρὸς προφύλαξιν ἑαυτῶν τε καὶ τῶν ἐμβρύων καὶ νεογνῶν.

Ἄρθρον 3ον. Ἡ βοήθεια τῶν παιδιῶν περιλαμβάνει τὴν περίθαλψιν αὐτῶν, ὑγιῶν τε καὶ μῆ, καὶ τῶν μὲν ἀσθενούντων διὰ παροχῆς ἱατρικῆς, φαρμακευτικῆς καὶ ἄλλης ἐν γένει θεραπευτικῆς βοήθειας,

τῶν δὲ ὑγιῶν

α) διὰ παροχῆς τῶν ἀναγκαιούτων ἀναλόγως τῆς πτωχείας καὶ σὺν τῇ πτωχείᾳ ὀρφανίας, καὶ ἰδίᾳ τῆς ἐκ μητρὸς ὀρφανίας, τῶν νομιμογενῶν παιδιῶν καὶ

β) διὰ τῆς παντοιοτρόπου διαδόσεως εἰς τὰς μητέρας, συγγενεῖς, τροφούς καὶ παιδαγωγούς καὶ τῶν μὴ ἐνδεῶν ἀκόμη τάξεων τῶν ἀπαιτουμένων ὑγιεινῶν καὶ διαιτητικῶν γνώσεων πρὸς περίθαλψιν, ἀνατροφὴν καὶ διατροφὴν τῶν παιδιῶν.

Ἐκτὸς δὲ τούτων τὰ τοῦ σκοποῦ ἐκτελεῖ καὶ διὰ τοῦ 39ου ἄρθρου τοῦ κανονισμοῦ αὐτοῦ συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 2ον τοῦ προγράμματος τοῦ ἀγῶνος.

Ἄρθρον 39ον. Τὸ διοικητικὸν συμβούλιον ἐκλέγει μετὰ τῶν κυριῶν παρέδρων καὶ τινὰς ἐκ τῶν μελῶν τῆς Ἀδελφότητος κυρίας ἐπισκεπτρίας, τῶν ἐνδεῶν αἵτινες, συνεχῶς καὶ τακτικῶς τοὺς αἰτοῦντας καὶ βοηθουμένους πτωχοὺς κατ' οἶκον ἐπισκεπτόμεναι, ἐρευνῶσι καὶ ἐξετάζουσι

τὰ περὶ τῆς καταστάσεως αὐτῶν, διακρίνουσι τὰς ἀνάγκας, ἀναζητοῦσι τὰς αἰτίας, συμβουλεύουσι καὶ νουθετοῦσιν αὐτούς, διαρκῶς δὲ περὶ αὐτῶν ἐπιμελούμεναι, καὶ ἰδίᾳ περὶ τῶν βρεφῶν καὶ παιδιῶν, ὑποδεικνύουσιν εἰς τὰς μητέρας τὰ τῆς καταλλήλου αὐτῶν διατροφῆς, περιποιήσεως καὶ ἀνατροφῆς, ἀναφέρουσι δὲ εἰς τὸ Συμβούλιον καὶ τὸ τμήμα τῶν γεν. βοηθειῶν τὰ δέοντα οὐ μόνον περὶ τῶν ζητηθεισῶν πληροφοριῶν ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν γενομένων βοηθειῶν καὶ τὰ ἐκάστοτε ἀναγκαιοῦντα πρὸς ἐξακολούθησιν, τροποποίησιν ἢ παῦσιν τῆς παρεχομένης βοήθειας.

Ἡ ἐπιτροπὴ λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὰς πράξεις τῆς ἐν Χαλκηδόνι γυναικὸς, τὰς συνεχεῖς καὶ μετ' ἀφοσιώσεως καὶ αὐτοθυσίας τελουμένας καὶ ἀνταποκρινομένας πρὸς πολλαπλᾶς κατ' ἀρετὴν πράξεις, βοήθειας ἀπόρων, νοσηλείας καὶ στεγάσεως ἀσθενῶν, παροχῆς βοήθειας, προστασίας καὶ παρηγορίας εἰς ἀμαρτωλὴν κόρην καὶ διασώσεως καὶ αὐτῆς καὶ τοῦ βρέφους, ὡς καὶ τὴν βοήθειαν πρὸς ἀλλοφύλους καὶ ἀλλοθρήσκους συμπολίτας, πρὸς τούτοις λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸν ὀφελιμώτατον σκοπὸν τοῦ Ἄσylum τῶν Μητέρων καὶ ὅτι καὶ κυρίαί τῶν ἐκάστοτε προεδρείων καὶ μέλη τῆς Ἀδελφότητος καταγίνονται περὶ τὴν ἐφαρμογὴν ἀρετῶν, ὡς τὸ δεύτερον ἄρθρον τοῦ προγράμματος τοῦ ἀγῶνος διακελεύει, πρὸς τε τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ σκοποῦ τῆς Ἀδελφότητος καὶ παραθάρρουνσιν τῆς τακτικῆς τῶν μελῶν διακονίας, διανείμασα κατὰ τὸ δέκατον ἄρθρον τοῦ προγράμματος τὸ βραβεῖον εἰς δύο ἴσα μέρη, ἐβράβευσε καὶ τὸ Ἄσυλον τῶν Μητέρων καὶ τὴν ἐν Χαλκηδόνι κυρίαν **Μαρίαν Φωκίωνος Μάντζαρη**.

Ταῦτα, Παναγιώτατε Δέσποτα, τὰ κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος συμφώνως τῷ προγράμματι καὶ ἐν ἐγκαινίοις τελεσθέντα.

Μὴ νομισθῆτω ἐκ τῶν ὀλίγων ὑποβληθεισῶν συστάσεων ὅτι τὰ ἔργα τῆς ἀρετῆς παρ' ἡμῖν σπανίζει.

Ἡ ἄγνοια καὶ ἡ κακῶς ἐννοουμένη αἰδημοσύνη συνεκράτησε πολλὰς συστάσεις. Ἄν μάλιστα ἐλάμβανον μέρος, ὡς ὁ ἀγωνοθέτης καὶ θέλει καὶ ὄρισε, καὶ πάντες οἱ συμπολίται ἀνεξαρκῆτως φυλῆς καὶ θρησκείας, τότε ἠθέλομεν ἴδει καὶ πολλὰς καὶ ποικίλας συστάσεις.

Τὸ Μαυρογένειον Βραβεῖον οὕτως ἐπεκτεινόμενον ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη τῆς πόλεως ἡμῶν καὶ ἀνεξαρτήτως θρησκευάτου καὶ κινουῦν οὕτω τὸ διεθνὲς διαφέρον περὶ τῆς ἐκτιμήσεως καὶ βραβεύσεως τῆς ἀρετῆς μεγάλην διανοίγει ὁδὸν ἐν τῇ πορείᾳ τοῦ πολιτισμοῦ τῆς χώρας ἡμῶν.

Μὴ λησιμονῶμεν ὅτι μέχρι πρὸ τριῶν ἐτῶν ἄλλως τὰ παρ' ἡμῖν ἐκανονίζοντο καὶ ἡ δουλεία ἐπεκράτητο τοῦ τραχήλου καὶ τοῦ πνεύματος. Ἀπὸ τριῶν ἐτῶν σάλπισμα τῆς ἐλευθερίας, τῆς ἰσότητος καὶ τῆς δικαιοσύνης σαλπίζεται, πάντες δὲ οἱ λαοὶ ἀναμένουσι μεταλαβεῖν τῶν ἀγαθῶν τοῦ ἱεροῦ σαλπίσματος καὶ τῆς ὑπὲρ τῆς πατρίδος μερίμνης.

Τὸ ἔργον κολοσσιαῖον καὶ μέγα, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι θρησκευάματα καὶ ἔθνη, γηγενῶς πρὸς τὸν τόπον συνδεόμενα, ἠγωνίσθησαν καὶ ἐτήρησαν ἐν χαλεπῶ-

τάτοις καὶ μέχρι τῆς σήμερον χρόνοις πορείαν καὶ τροχίαν ὁυθμίζουσιν ἐν ἀλληλοσεβασμῶ πρὸς τὰς ἐθνικὰς καὶ θρησκευτικὰς ομάδας τὴν ἀρμονικὴν συζυγίαν ἀπάντων πρὸς τὸ κοινὸν καλόν. Ἐν τῇ νέᾳ λοιπὸν σαλπίζομένη φιλελευθέρᾳ πνοῇ εἰλικρινῶς δεόν κατανοηθῆναι ὅτι ἡ τοιαύτη βάσις σὺν τῇ ἐπιστήμῃ καὶ τῇ ἀρχαίᾳ μεθόδῳ ἀναδείξει ἰσχυροτέραν τὴν τῆς σοφῆς ταύτης διατάξεως ἀρμονικὴν σύσφιγξιν πρὸς ἀνάπτυξιν καὶ τελειοποίησιν καὶ τῶν κατ' ἀρετὴν πράξεων τῶν ἀπαιτουμένων πρὸς τὴν εἰλικρινῆ ἐν ἀλληλοσεβασμῶ περιφρούρησιν καὶ ἀνάδειξιν τῆς μεγάλης πατρίδος.

Πρὸς τοῦτο βεβαίως θέλει ὠφελήσει σφόδρα καὶ ἡ ἴδρυσις τοῦ Μαυρογενείου Βραβείου τῆς ἀρετῆς, χαίρει δὲ ὁ Ἑλληνικὸς Φιλολογικὸς Σύλλογος ὅτι ὄργανον ἐγένετο καὶ τῆς τοιαύτης πρὸς τὴν κοινωνίαν καὶ τὴν μεγάλην πατρίδα ὑπηρεσίας.

Καὶ ἤδη ἐπὶ τὸ τέλος τοῦ λόγου ἀφικόμενος μοι ἐπιτραπήτω ἐμπροπὼν πρὸς τὴν τελετὴν ἀναγνῶναι, τοῦ ἀρχαϊκῶς ψάλλειν νῦν ἀδυνάτου καταστάτος, τὸ θαυμάσιον τροπάριον, τὸν πρὸς τὴν ἀρετὴν παιᾶνα, τὸν ἀποδιδόμενον εἰς μίαν τῶν μεγαλυτέρων διανοιῶν τῆς ἀνθρωπότητος, τὸν κατ' ἐξοχὴν φιλόσοφον, τὸν κατὰ Δάντην προεξάρχοντα τῶν ἐπιστημόνων, τὸν μέγαν Ἀριστοτέλη.

Ἄρετά, πολύμοχθε γένει βροτείῳ,
θήραμα κάλλιστον βίῳ,
σᾶς πέρι, παρθένε, μορφᾶς
καὶ θανεῖν ζηλωτὸς ἐν Ἑλλάδι πότιμος
καὶ πόνους τλῆναι μαλεροὺς ἀκάμαντας·
τοῖον ἐπὶ φρένα βάλλεις
καρπὸν τ' ἀθάνατον, χρυσοῦ τε κρείσσω
καὶ γονέων μαλακωτάτοιο θ' ὕπνου,
σεῦ δ' ἔνεχ' οὐκ Διὸς Ἡρακλῆς Λήδας τε κοῦροι
πόλλ' ἀνέτλασαν ἔργοις
σὺν ἀγρεύοντες δύναμιν,
σοῖς δὲ πόθοις Ἀχιλλεὺς Αἴας τ' Αἴδαο δόμους ἦλθον,
σᾶς δ' ἔνεκεν φιλίου μορφᾶς καὶ Ἀταρνέος ἔντροφος, ἀελίου
χήρωσεν αὐγὰς·
τοιγὰρ αἰοίδιμος ἔργοις ἀθάνατόν τέ μιν αὐξήσουσι Μοῦσαι,
Μναμοσύνας θύγατρεις, Διὸς ξενίου σέβας ἀσκοῦσαι φιλίας
τε γέρας βεβαίου.

Πρὶν δὲ ἀπολυθῆναι διὰ τῶν εὐχῶν τῆς Υ. Θ. Παναγιότητος τὴν σεμνὴν ταύτην καὶ ὄντως ἱεροπρεπῆ τελετὴν, εὐλόγησον, Παναγιώτατε Δέσποτα, εὐλόγησον, διὰ τῶν εὐχῶν τῆς Ἐκκλησίας καὶ στέφον διὰ τῶν εὐχαριστιῶν τοῦ ἔθνους τὸν ἰδρυτὴν τοῦ ἀγῶνος Ἀλέξανδρον Μαυρογέννην, διότι ἡ σύστασις ἀγῶνος πρὸς βράβευσιν τῆς ἀρετῆς εἶναι καὶ ἐξοχος κατ' ἀρετὴν πράξις.

